

ПРИРОДНІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ МОЛОДИХ ЮВЕЛІРІВ

У статті розглядаються особливості передачі в ювелірних прикрасах природних мотивів, таких як рослини та структура кори дерев. Історія залучення до ювелірних прикрас елементів рослинності така ж давня, як історія самої ювелірної справи, проте на сучасному етапі розвитку відзначається величезна кількість технік та художніх прийомів подачі прикрас. На прикладах робіт двох випускників факультету декоративно-прикладного мистецтва Львівської національної академії мистецтв ми розглядаємо принципово різне художнє бачення природи в ювелірних прикрасах.

Ключові слова: ювелірне мистецтво, художня творчість, природа, стилізація.

The article discusses features of rendering natural motifs in jewelry, such as plants or the structure of tree bark. The history of involving vegetation items to jewelry is as old as the history of jewelry itself, but the current stage of development is characterized by a huge number of techniques and artistic techniques of presenting decorations. Using works of two graduates of the arts and crafts faculty of Lviv National Academy of Arts as an example, we consider fundamentally different vision of nature in art jewelry.

Keywords: jewelry, arts, nature, styling.

У сучасному збагаченому технічними здобутками та інформаційними джерелами світі актуалізується пошук гармонії людини з природою, формотворення виробів, які б відповідали силуетним та структурним елементам рослинного й тваринного світу. До матеріального втілення окрас довколишнього світу звертаються художники, скульптори, ювеліри. Саме в ювелірному мистецтві відтворення природних мотивів знайшло найцікавіше виявлення з точки зору візуального осмислення.

Дослідження творчості сучасних українських ювелірів а також шляхів їхнього творчого становлення стали темою публікацій Л. Пасічник, О. Триколенко, С. Триколенко, С. Білан, В. Пітеніної та інших.

Розглядаючи творчість молодих українських ювелірів, хочеться відзначити вплив природних форм та фактур на їхнє художнє становлення. Осмислюючи основні силуетно-структурні мотиви ювелірних прикрас світу, ми спостерігаємо серед них найбільшу кількість флористичних елементів, або ж цілих стилізацій під рослинні форми. Таке явище можна пояснити багатством рослинного світу й прагненням людства увіковічнити в металах та каменях швидкоплинну красу квітів, листя, стеблин та ін. Окреме місце посідають вироби, стилізовані під тваринні форми. Це явище пов'язане з найдавнішими тотемічними уявленнями общинно-племінного ладу, і знайшло виявлення у прикрасах по всій території світу. Проте, мабуть, найяскравіше тваринні форми й структурні елементи проявилися в прикрасах Давнього Єгипту, звідкіля до наших днів дійшли унікальні головні й нагрудні прикраси, що містять реалістичні й стилізовані зображення тварин, птахів, плазунів та комах. Єгипетські прикраси з часів свого відкриття для світового загалу на початку ХХ ст. надихали не одне покоління митців, які створювали унікальні їх репліки або ж вироби «за мотивами». Молоді українські художники-ювеліри часто послуговуються історичними зразками під час пошуку власного, індивідуального стилю. Протягом своєї еволюції значно розширився також арсенал принципів композиційного розміщення: централізація єдиного основного елемента; окремі рівнозначні за масштабами, кольоровим та тональним насиченням складові; багато дрібних деталей, та ін. Характерною рисою мистецтва створення прикрас ХХІ ст. стало поєднання в межах одного виробу різноманітних технік, прийомів та матеріалів [1, с. 24].

Пропонуємо до споглядання вироби випускників Львівської національної академії мистецтв (статус національного закладу було надано в 2004 р.), яка, починаючи з 1991 р., коли до навчального процесу програми навчання було включено вивчення ювелірної справи, зокрема технік емальєрства, карбування, гравіювання, у переліку виконаних студентами робіт, крім обов'язкових курсових, стала потужним осередком вивчення прийомів роботи з металами та камінням [2].

Хотілося б докладніше розглянути творчість двох молодих ювелірів, які під час свого професійного навчання та по його завершенню втілюють природні форми у своїх виробках. Першим із запропонованих митців хочеться назвати Андрія Комарова, львівського художника-ювеліра, творчість якого на сьогоднішній день є надзвичайно виразною, цікавою та самобутньою. Майстер часто послуговується рослинними та тваринними мотивами, а також створює своєрідні репліки історичних прикрас. Він закінчив факультет декоративно-прикладного мистецтва Львівської національної академії мистецтв, де засвоїв академічні прийоми роботи з камінням та металами. Нинішня творчість митця позбавлена академічних штампів, відкриває живе, органічне осмислення природного світу, в якому гармонійно переплітаються структури каменів й лінії металів.

Необхідно відзначити й те, що ювелірні вироби А. Комарова розкривають унікальність кожного окремого каменю: художні рішення демонструють вміння майстра підкреслити форму каменю завдяки характерним лініям металу. Він часто застосовує необроблені або ж частково оброблені камені природних кристалічних форм, які демонструють вміння вигідно художньо подати природні форми

кристалів. В багатьох ювелірних творах інших майстрів метал виступає пасивним тлом – виконує лише практичні функції оправи та кріплення. Проте у виробках Андрія металеві основи втілюють також потужну декоративно-композиційну функцію. Найчастіше майстер працює в техніці філіграні, активно використовує прийоми чорніння й полірування, які в поєднанні з камінням утворюють цілісне композиційне рішення. В даному випадку роботу ювеліра можна порівняти з музикою: звуки природи, доповнені грою на класичних або етнічних інструментах, стають довершеними творами мистецтва. Так само тонкі лінії металу формують витончені, деталізовані оправи, в яких камені набувають особливого, досконалого «звучання» [3, с. 24].

Серед виробів, що відображають красу природних форм рослин, необхідно відзначити кулон «Східний сад» з празеолітами та хризопразом в срібній оправі, який відтворює форму пагона з листками, на яких застигли сповнені зеленуватих рефлексів краплі роси. Гармонія кольорів каменів та відмінність їхніх структур утворюють цілісну візуальну картину, всі деталі якої підтримують асоціативне сприйняття.

Працюючи над виробом, Андрій завжди базує свій задум на формі та забарвленні каменя. У комплекті «Картини природи», який складається з сережок та персня, майстер використав агати складного природного силуету з неймовірними структурними візерунками. Внутрішня друза кабошонів нагадує паморозь, яка покриває взимку кору дерев. Срібна оправа за своєю формою подібна до гілок, які огортають засніжений стовбур.

Краса природи у виробках Андрія знаходить виявлення також у використанні необробленого каміння, зокрема, перстень-трансформер «Весняне пробудження» з рубінами та хромдіопсидами демонструє вміння майстра поєднати оброблені й необроблені камені в єдиній прикрасі. У цьому складному за структурою персні майстер сформував пишну крону гілок зі срібних деталей із золотими елементами, за допомогою вкраплення яскравих зелених та червоних камінців йому вдалося досконало передати тендітні бруньки й весняні квіти на тлі густого, але засохлого гілля. Варто зауважити, що в даному виробі оправа виступає рівноцінним за масштабами та змістовним наповненням елементом прикраси. Для підкреслення краси вставок срібну оправу було частково затемнено за допомогою чорніння, що також акцентує увагу на філософсько-асоціативному сприйнятті роботи. Бруньки, що от-от розкриються, застигли на гілках в трепетному очікуванні, а барвисті квіти вже розквітнули. Де-не-де ще видніються кілька золотистих минулорічних листків, які не облетіли взимку. Таким чином, єдина робота включає в себе відразу чотири пори року.

Підсумовуючи розглянуті вироби, можна з впевненістю сказати, що творчі пошуки А. Комарова часто ґрунтуються саме на відтворенні стилізованих природних форм, для яких він обирає матеріали відповідних кольорів та структур.

Абсолютно інший тип прикрас створює львівський майстер Серафим Глубіш, який закінчив відділ художніх виробів з металу факультету декоративно-прикладного мистецтва Львівської національної академії мистецтв в 2015 р. Він працює в галузі художньої ковки, при цьому створює суворі за формою прикраси, гладкі площинні поверхні яких покриті витонченими фактурами. Серафим звертає увагу глядача на унікальну здатність металу наслідувати структури найрізноманітніших об'єктів – кори дерева, луски рептилій, керамічного кракелюру та ін. Зокрема, хочеться розглянути його серію браслетів з нікелю та сталі ст3, виконаних в техніці мокуме-гане. Ця японська техніка сягає доби середньовіччя, і має глибоку філософію єднання елементів природи. В основу техніки покладене комбінування різних металів та їхнє подальше перетікання з одного в інший, і, як наслідок, утворення неповторних візерунків на поверхні.

Суворі за силуетом браслети мають рівні гладкі поверхні, на яких вимальовуються структури кори дерев, а подекуди навіть луска рептилій. Унікальні природні орнаменти оформлюють гладку затемнену поверхню, при цьому залишаючись блискучими з мініатюрними ворсинками. Майстер досконало передав природну красу деревини, застиглу в металі.

Наступний виріб, який хочеться розглянути, має більш складну форму. Це браслет, що складається з окремих сегментів квадратної форми, середні частини яких оформлені в техніці мокуме-гане. Довколишня «оправа» оформлена грубою чеканкою, таким чином прикраса підкреслює протилежність фактур деревини й металу. Майстер застосував чорніння, тим самим підкресливши глибини чеканки та яскравість відполірованих середин. Структурні елементи центральних вставок виконані з міді та бронзи, завдяки чому утворюються контрастні природні орнаменти.

На відміну від А. Комарова, С. Глубіш прагне передати в своїх роботах гармонію природи та людської цивілізації – складні деревні структури, застигли на рівних поверхнях металу, подібні до міських парків та садів, що прикрашають скляні й бетонні «джунглі» мегаполісів.

Розглянувши творчість двох молодих українських ювелірів, ми можемо зауважити на високому художньому і технічному рівні їхніх робіт, що свідчить про неабияку природну обдарованість та

високий рівень професійної освіти. Особливість сучасного засвоєння прийомів ювелірної справи є фактично безмежний доступ до всіх світових технік завдяки мережі інтернет, у якій викладено безліч теоретичних матеріалів, фото- та відео- майстер-класів. Для митців, що прагнуть вивчити й практикувати певну техніку, важливим є також пошук викладачів, які безпосередньо цю техніку практикують. Нині в Україні працюють багато самостійних майстрів-ювелірів, які, маючи вітчизняну академічну базу, додатково навчалися за кордоном для розширення своїх творчих горизонтів. Вони іноді засновують власні школи та студії, в яких діляться своїм досвідом. Варто відзначити також певну адаптацію світових ювелірних традицій до вітчизняної матеріальної бази, зокрема, величезною популярністю в Україні користуються камені вітчизняного видобутку, а у художніх рішеннях знаходять виявлення українські орнаментальні традиції та репліки історичних прикрас Трипілля й Скіфії. Часте звернення до природних мотивів у молодих митців пояснюється також пошуком гармонії між людиною та природою, якої так не вистачає в сучасному техногенному світі.

Література

1. Триколенко С. Т. Новітнє ювелірне мистецтво – бісерні прикраси з використанням натуральних каменів Baronessainred / С. Т. Триколенко // Коштовне та декоративне каміння. – 2016. – № 2. – С. 25–28.
2. Пасічник Л. Художня спрямованість діяльності кафедр художнього металу львівської національної академії мистецтв і косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва в контексті підготовки художників ювелірів [Електронний ресурс] / Л. Пасічник // <http://www.etnolog.org.ua>. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <http://um.etnolog.org.ua/zmist/2014/212.pdf>.
3. Триколенко С. Т. Використання мінералів природних форм в ювелірних виробках Андрія Комарова / С. Т. Триколенко // Коштовне та декоративне каміння. – 2016. – № 1. – С. 24–27.

УДК 378.011.3 - 052:37.015.3:005.32:94 (5)

Федина-Дармохвал Володимира, м. Львів ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУТТЯ ФАХУ В СТУДЕНТІВ-СХОДОЗНАВЦІВ

Схід – це світ магії, де на мінаретах виблискують золоті півмісяці,
повітря сповнене солодоцями ефірних олій,
а пустеля розстеляє свої золоті піски далеко за горизонт...

Схід – це казка, яка для багатьох так і залишиться сном.
Проте для деяких вона стає реальністю...

У статті проаналізовано особливості мотиваційного вибору студентами-сходознавцями їх майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: мотивація, фахівець-сходознавець, вибір професії, анкетування, східна філологія.

The article analyzes the features of career choice motivation of students majoring in orientalism.

Keywords: motivation, orientalist, career choice, survey, oriental philology.

Перед системою вищої освіти України і не тільки, постає низка проблем, які значною мірою впливають на соціально-економічний розвиток країни в цілому[4]:

- можливості традиційної системи професійної освіти не в повній мірі відповідають вимогам реального виробництва до якості підготовки фахівців;
- слабка адаптованість професійної освіти до динамічно змінюваних умов на ринку праці, суспільних потреб, як правило, соціально пасивних випускників навчальних закладів;
- професійна структура підготовки спеціалістів та існуючі професійні стандарти не повною мірою відповідають потребам ринку праці, запитам сучасних роботодавців та професійних співтовариств;
- зниження відповідальності працівників за якість праці, вдосконалення виробничих процесів та управління власною трудовою діяльністю.

Можна припустити, що задля вирішення даних та низки інших проблем наша держава приєдналася до Болонського процесу. Тому, на сьогоднішній день, система вищої освіти України реалізується у відповідності до основних положень Болонської конвенції, суть якої полягає у створенні єдиного європейського освітнього і наукового простору. Це є можливим за рахунок дотримання шести основних принципів навчального процесу, закріплених декларацією: введення двоциклового навчання: додипломного (ступінь бакалавра) та післядипломного (ступінь магістра, доктора); запровадження системи кредитів на основі Європейської системи трансферу оцінок; контроль якості освіти; розширення мобільності студентів, професорсько-викладацького складу та іншого персоналу для збагачення європейським досвідом; забезпечення працевлаштування випускників; забезпечення привабливості європейської системи освіти. Країни, що підписали угоду, активно працюють над впровадженням Болонського процесу, який покликаний забезпечити високу якість освіти та навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.

Проблема професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців іноземних мов перебуває у полі